

ВИЗНАЧЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДРУЧНИКА ГЕОГРАФІЇ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ

А. В. Топузова, к. пед. н.

Сучасний стан розвитку освіти характеризується підвищенням ролі географічних знань у навчанні та вихованні майбутнього покоління. З огляду на це, особливого значення набуває проблема посилення процесуальних аспектів навчання (навчання учнів способів здобуття необхідної інформації, критичного осмислення її і перенесення у практичну діяльність, формування навичок самоосвіти). У розв'язанні зазначеної проблеми провідна роль належить шкільному підручнику географії та готовності вчителя до організації роботи учнів з ним.

У багатьох працях, присвячених організації активної навчально-пізнавальної діяльності учнів, дослідники визначають підручник як важливий засіб навчання.

Водночас проведений аналіз методичної літератури дав змогу встановити коло нерозкритих питань щодо визначення проблеми використання методичного потенціалу підручника під час організації пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання фізичної географії. Окреслену проблему недостатньо відображено в дослідженнях з теорії та методики навчання географії. Як наслідок, результатом є низький рівень сформованості умінь учнів працювати з підручником.

Організація роботи з підручником має визначатися комплексом освітніх, розвивальних, виховних факторів, найбільш важливим з яких є навчання школярів способів самостійного здобуття знань.

Ефективність організації роботи учнів з підручником географії залежить від таких факторів: створення методичного апарату підручника, спрямованого на активізацію процесуальної сторони навчання географії; методично правильного добору методів, форм і прийомів організації роботи з підручником, адекватних цілям шкільної географічної освіти; здійснення означеного процесу на основі принципів індивідуального та особистісно орієнтованого підходів.

Запропоновані положення організації роботи з підручником географії значно підвищать сприйняття учнями географічної інформації, формуватимуть навички усвідомленого читання у поєднанні з використанням комп'ютерних програм, роботою з розвивальним

дидактичним матеріалом, таблицями, схемами, картографічними додатками, розширять види пізнавальної діяльності у процесі інтерактивного навчання, розв'язання проблемних і ситуаційних завдань, прийняття рішення. Саме дотримання таких умов забезпечить розвиток мотиваційної сфери, навчальних можливостей, здібностей та інтересів учнів.

Отже, в умовах реформування шкільної освіти взагалі та географічної зокрема, коли, з одного боку, змінюється зміст шкільних програм, створюються нові навчальні книги, а з іншого — спостерігається дефіцит спеціальних науково-методичних досліджень, що обґрунтовують ефективні шляхи формування вмій працювати з найважливішим засобом навчання — підручником як різновидом пізнавальних умінь учнів, означена проблема залишається в колі інтересів як учених-методистів, так і вчителів-практиків.

ПРО РІВЕНЬ ОЗНАЙОМЛЕНOSTІ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ З ОСНОВАМИ ПОБУДОВИ ТЕСТІВ

Л. П. Дворецька

Минуло вже 13 років після оприлюднення в Україні першого аналітичного звіту про результати зовнішнього оцінювання навчальних досягнень учнів з математики, яке було проведено в рамках становлення системи зовнішнього стандартизованого тестування і моніторингу якості освіти. Саме тоді поряд з традиційним аналізом результатів учасників оцінювання до Звіту вперше було уміщено розділ «Аналіз тесту як інструменту вимірювання». Специфікація тесту, характеристичні криві, складність та розподільна здатність тестових завдань, інші показники, що забезпечують якість тестових завдань та тестів, стали важливою складовою понятійного апарату, яким повинен вільно володіти вчитель. У травні 2016 р. в рамках співпраці Інституту педагогіки НАПН України з Львівським та Вінницьким регіональними центрами оцінювання якості освіти було проведено дослідження (анкетування) готовності вчителів математики до всебічного використання тестів для оцінювання результатів навчальної діяльності учнів основної та старшої школи. У дослідженні взяло участь 144 вчителів зі значним професійним досвідом і високою кваліфікацією з Житомира, Львова та Львівської області. Так, педагогічний стаж понад 20 років мають 76 % опитаних, 80 % мають вищу